

ПАМ'ЯТЯМИ МИНУЛЕ-
200-річчя
ЧЕЗЛЕЖНОСТІ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
— ВДУМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4126
УНСоюзу: (201) 451-2300
з Нью-Йорку (212) 227-8250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 131. ДЖЕРЗІ СІТІ і НЬО ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го ЛИПНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 14, 1976 No. 131. VOL. LXXXIII

ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ФІНАНСОВІ, ВИДАВНИЧІ ТА ГРОМАДСЬКІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ЧЕРГОВИХ НАРАД ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНС

Джерзі Сіті. — Організаційні справи, які в останніх місяцях позначилися деяким зростом, фінансові трансакції та господарка фінансами, яка збільшила майно УНС за перших п'ять місяців цього року понад 615 тисяч доларів, не зважаючи на великі видатки, включно із виплатою дивіденд членам на понад 470,000 доларів, видавничі проблеми, які переходять радикальні зміни технічного порядку, як і зв'язні з цим громадські справи і потреби були предметом чергових нарад Головного Екзективного Комітету Українського Народного Союзу, які відбулися тут минулого понеділка, 12-го липня, у власних приміщеннях Головної Канцелярії УНС. У нарадах, які були першими від часу річного засідання Головного Уряду в травні ц. р. на Союзі, які відкрив і якими проводив головний президент Іосиф Лисогір, разом з ним взяли участь усі головні виконавчі урядовці: заступник головної президентки адв. Іван Флис, головний директор на Канаду сенатор Павло Юзик, заступник головної президентки пані Марія Душник, головний секретар Володимир Сохан, головний касир пані Уляна Дячук та головний організатор Степан Гавриш, як також ред. Антін Драган.

Головний Екзективний Комітет УНСОюзу під час наради в головній Канцелярії. На фото сидять (справа): головний касир пані Уляна Дячук, головний секретар Володимир Сохан, заступник головної президентки д-р Іван Флис, головний президент Іосиф Лисогір, головний директор на Канаду сенатор Павло Юзик, заступник головної президентки пані Марія Душник, головний організатор Степан Гавриш і ред. Антін Драган.

року, на суму 213,000 дол., — а прибутки Союзівки по травню ц. р. вказали суму 52,800 дол., що було на 2,000 дол. менше. У видатках виплачено суму 103,600 дол. грошових зворотів, посмертних допомогу на суму 318,300 дол. та виплату пенсій на суму 384,000 дол. В порівнянні з 1975 роком, грошових зворотів виплачено на майже 7,000 дол. менше, посмертних виплат на 3,700 дол. менше, а виплату пенсій на 470,902.75 дол. — більше. З початком червня виплачено чергову дивіденду на суму 470,902.75 дол. В загальному майно УНСОюзу за перших п'ять місяців цього року збільшилося на суму 615,461.14 дол. — ствердила пані Уляна Дячук на закінчення свого звіту.

Рух членів, нові забезпечені угоди

Фінансовий стан і розвиток

Серію звітувань головних виконавчих урядовців за початкову традиційно пів Уляна Дячук, головний касир. Поінформовавши насамперед про ряд нових інвестицій у вартісних паперах і гіпотечних позичках та деяких змін у цих інвестиціях, що однодушно апробовано, звітувала поінформувала про загальний стан і розвиток господарки майном УНСОюзу за останніх п'ять місяців цього року:

Прибутки від членських вкладок за 5 місяців були менші на 7,378.57 дол., чим рік раніше в тому самому часі, а вже за шість місяців менші на 4,243.12 дол., та дали суму 1,545,180.92 дол.

Відсотки від бондів принесли по травню прибутки на суму 569,176.00 дол., себто на 87,902.84 дол. більше, як попереднього року; відсотки від гіпотечних позичок дали суму 105,567.62 дол., що було на 16,235.16 дол. менше, чим в 1975 році. Корпорація Дому УНСОюзу заплатила Союзові залеглі відсотки за час від 7/1/73 по 12/31/73 у висоті 263,017.03 дол. Корпорація ще дожидає відсотки від початку 1974 року.

Прибутки друкарні були майже ті самі, що минулого року, на суму 213,000 дол., — а прибутки Союзівки по травню ц. р. вказали суму 52,800 дол., що було на 2,000 дол. менше.

СУЖА приймає зголошення на стипендії

Нью-Йорк. — Спілка Українських Журналістів Америки проголошує конкурс на стипендії для українських студентів журналістики як головний або додатковий предмет і вже пробувати писати до української преси.

Стипендії призначені на шкільний рік 76/77 у загальній сумі 750 дол. Зголошення на стипендії з точними даними кандидата треба надіслати найпізніше до 31 вересня на руки секретаря СУЖА: P. Dorozynsky, 23-29 32 St., Astoria, N.Y. 11105.

35 року на суму до 10,000 дол. забезпечення включно. Головний секретар В. Сохан запропонував, після попереднього узгодження з актуарієм, наступні зміни в забезпеченні діловодстві УНСОюзу, що їх Головний Екзективний Комітет апробував одноголосно:

Переводити перевірку аплікантів через спеціальну перевірочну установу при забезпечуванні на вищі суми щойно від 10,000, тобто на 10,000 дол. — вище.

Призначити власникам термінових грамот перед їх вигасненням право набути на

їх місце нові термінові грамоти без лікарських оглядів на такі самі суми забезп., але не більше як 10,000 дол. до 40-го року життя, та не більше як 5,000 до 50-го року життя.

Організаційний стан і розвиток

Про організаційну працю, стан і розвиток та плани звітуйте керівник Організаційного Відділу, головний організатор Степан Гавриш.

Упершому півріччі 1976 р. придбав — як це вже згадувалося на стор. 3-ій)

Завершується підготовка до відкриття пам'ятника О. Ольжича

(ЯГ). Праця скульптора М. Черешньовського над погруддям О. Ольжича зближається до завершення. М. Черешньовський робить усе можливе, щоб відслонення й посвячення пам'ятника відбулося в неділю, 5 вересня цього року.

На Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтсі, Па. де, стоїть пам'ятник, вже розпочато побудову поштменту й земельні роботи. В другій половині серпня цілість повинна бути готова. Кошти здвигнення цього пам'ятника вноситимуть коло двадцять тисяч доларів.

Таким чином буде потверджено відповідь на питання, яке падало з деяких кол, чи в існуючих умовах побудова такого пам'ятника оправдана, та ще й коли йдеться про таку немалу суму грошей. О. Ольжич — поет, науковець, культурний діяч і активний

член революційної націоналістичної Організації. Він поєднав у собі геніальну поетичну творчість, глибоку філософську думку й суворе, насичене небезпеками та постійно загрожено життя члена Підпільної організації. За його словом, сповненим незламної віри, слідував такий же чин.

Арештований знезапечно на конспіративній квартирі у Львові при Личаківській вул. ч. 32 в травні 1942 року, коли він сповняв обов'язки Голови Проводу Українських Націоналістів після арешту поєсника Андрія Мельника, тортуваний від хвилювань арешту і аж до смерті, не відрікся своєї великої віри в свій народ і не зрадив ні тайн Організації, ні своїх друзів.

Йому українська громадськість ставить пам'ятник.

Під час Олімпіади в Монреалі відбудеться „День Української Молоді“

Монреаль, Канада. — В суботу 24-го липня, 1976 р., крайові організації Пласт, СУМ й ОДУМ влаштовують під час Світової Олімпіади „День Української Молоді“. Зустріч української організації молоді відбудеться на площі

L'Arena St. Leonard, 8400 Boul. Lacordaire, Montreal, P.Q.

У повідомленні Комітету цієї зустрічі сказано:

„Молодь нашої Батьківщини не має можливості брати участі у будь-якій світовій імпрезі й репрезентувати нашу націю. У Канаді в рядках українських молодіжних організацій є тисячі української молоді. Ця молодіжка покаже світові свою солідарність з поневоленим українським народом. Така імпреза дає молоді змогу показати, що вона діюча й працює над

собою. Далі, ця імпреза дасть нагледу один одного заплановані, зближені і відкриті шляхи до кращої майбутньої співпраці. Чисельне зібрання нас всіх в Монреалі ширше розкріпачує нашу тяглість і солідарність у світовій пресі“.

У програмі зустрічі передбачається: год. 9:00 — збірка молоді, год. 10:00 — спільний Молодь у співучасті Українських Владик, год. 10:30 — офіційне відкриття, звітування, альель і привітні голів центральних управ поодиноких організацій, год. 11:30 — дефіляда, год. 12:00-2:00 — обідня перерва, год. 2:00-4:00 — мистецька частина, год. 7:00-9:00 — товаришеска вечірня програма.

ВАСИЛЬ ФЕДОРЕНКО ГОЛОДУЄ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОРУШУВАННЯ ЛЮДСЬКИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВ В СРСР

Париж. — Місцевий тижневик „Українське Слово“ у своєму виданні на 18-го липня 1976 р. в повідомленні листі Ланди М. Н. і Ходоревич Т. С., датованому в травні ц. р., інформує: 10 грудня 75 р., Василь Федоренко почав беззачинно голодувати, домагаючись переглянути його присуд та звільнити з-під вартою, бо його засуд незаконний — порушує конституцію СРСР та Загальну Декларацію прав людини; випустити його з варті. Одноразово В. Федоренко висловлює протест проти порушення прав людини в СРСР та проти антиукраїнської національної політики.

1 лютого, усі політ'язні Владівської тюрми голодували, з наміром підтримати вимоги В. Федоренка.

Федоренко голодує продовжує (відома, що в квітні він ще голодував...)

Насильне годування почалося 20 грудня 75 р., на 10 день голодування.

Намагаючись зберегти українські національні традиції, Федоренко відмовився обстригти вуса. За це його позбавили права будувати купувати в ларку; йому заборонили купити навіть мило й порошок до зубів.

У половині лютого, з Федоренком розмовляв тюремний психіатр Рогов: ставив питання про його справу, про його позиції, про останнє слово в суді; цікавився „одежністю“ Федоренка.

20 лютого, силою, наклали йому наручники, згодили Федоренкові вуса. 20 лютого перевели в карцер на 15 дів за відмову зголити вуса добровільно. У карцері приміняли насильне году-

вання (раз у день). У колдному карцері, голодуючому відмовили видати навіть бутлат. Відмовилися зм'ярати температуру... Бушлат видали лише після протестів політ'язнів.

2/ лютого, Федоренка в карцері відвідали: нач. тюрми Зав'язкін і заст. начальника УИТУ — Ларін. Вони намовляли Федоренка припинити голодування; обіцяли в разі згоди випустити з карцера. Федоренко відмовився. Ще у лютому, Федоренко знаходився у жалювочному стані: на долонях і устпнях з'явилися гнійні нарыви, які — тріскаючи — заміняються у гнійні рани. Згодом, нарыви розкинулися по всьому тілі. Крім того, Федоренкові правдоподібно загрожують параличі: йому відіймає руку й ногу.

Василь Петрович Федоренко народився 30 березня 1928 р. у Чернігівській області. Освіта нижча, за професією — слюсар. У в'язні був двічі: вперше — на 6,5 років за ст. 58-8 КК; у червні 1966 р. був звільнений зі знесенням судомості; вдруге — від 1967 до осені 1972 р.

Останнім разом був арештований в половині вересня 1974 р. при спробі „втекти“ із СРСР через ЧССР (затриманий у Чехо-Словаччині). Ужгородський суд засудив його на 15 років тюрми і 10 років конфіскації („колоніальний“ окремий режим).

Федоренкові закидали „злочини“ за ст. 62 і 56 КК УРСР та ст. 70 КК РСФСР, а саме:

... Після звільнення... не припинив, а продовжував (Закінчення на стор. 3-ій)

Комбінацією „відваги і розуму“ назвав амбасадор Скрентон ізраїльську рятувальну акцію в Уганді

Нью-Йорк. Об'єднані Нації. — На засіданні Ради Безпеки Об'єднаних Націй, яке зібралося тут в понеділок, 12-го липня ц. р. на домагання представництва африканських держав, щоб засудити ізраїльський рейд на літаки в Уганді для рятування життя захоплених пропалестинських терористами закладників, відбулася гостра війна думок між делегаціями Африки і амбасадором ЗСА до ООН Вільямом В. Скрентоном. Скрентон, який назвав рятувальну акцію ізраїльських військовиків комбінацією „відваги і розуму“, вимагав від Ради Безпеки зайняти виразне становище супроти переклюкування літаків терористами і засудити ці акції терору, як найбільш небезпечну загрозу для миру

і безпеки у сьогоднішньому світі. В. Скрентон висловив після того, як Великобританія і ЗСА внесли спільну резолюцію в Раді Безпеки ООН, якою засуджується по-вітряне піратство, яке загрожувало життю пасажирів і обслуговувати літаків. Резолюція закликає країни поробити всі потрібні заходи, щоб відвернути цю загрозу і засудити ці акції терору.

Різні делегації африканських держав намагалися обмежити дебати тільки до засудження Ізраїлю за його акцію в дні 3-го липня вгледі в Уганді і запропонували резолюцію, яка засуджує Ізраїль за „наївне порушення“ суверенітету Уганди. Резолюція вимагає також поурення всіх нанесених „не описує жинянийдінш“ тоїш цією.

Ярославів вал замість Великої Підвальної

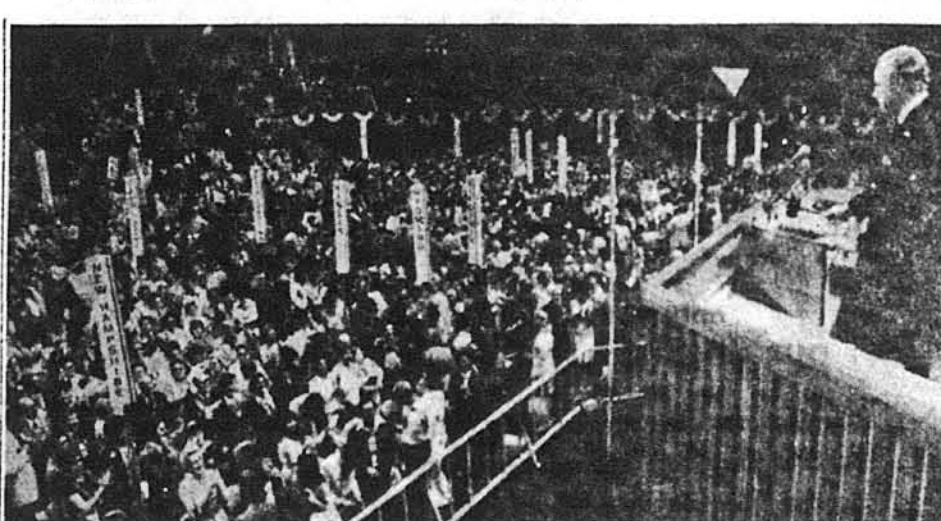
Київ. — Вулиці Києва, як і вулиці інших міст під московсько-комуністичною окупацією, постійно знають змін назв. І, звичайно, не гірше: тобто гарні історичні або місцеві кольорити назви заступають окупанти назвами новими, „ленінськими“. Цей раз „нову“ назву дістала київська вулиця Велика Підвальна, але, всупереч сьогоднішній практиці в СРСР, її назвали, як це було в свій давнині — Ярославів вал, — інформув підсвітська преса, посилаючись при тому і коротку історію обох назв.

Це одна з великих і найдавніших вулиць Києва, що пролягла від Золотих воріт до Лівинської площі. За часів Ярослава Мудрого — в XI столітті — „місто Володимир“ розрослося і вже називалося „Містом Ярославів“ воно розширювалося сім разів і було оточене валом довжиною три з половиною кілометри, шириною його сягала вісімнадцяти, а висота — чотирнадцяти метрів. Останні дослідження археологів подають досить докладно його межі. Крім цього земляного валу, було ще й дерев'яне укріплення, рів, міцні дерев'яні стіни з дубових колод.

Велика Підвальна звалася так, бо вона проходила під валом, і так ця вулиця фігурує вже в записниках 19-го стол.; а назву Ярославів вал подібуємо ще в 16-му столітті; і, коли Богдан Хмельницький в'їхав через Золоті ворота в Київ, відомо, що він зі своїм військом пройшов Ярославовим валом.

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ ЗАПОВІДАЄ КІНЕЦЬ „РОКІВ НІКСОНА-ФОРДА“. ДЕЛЕГАТИ ГОТОВІ НАЙМЕНУВАТИ ДЖІММІ КАРТЕРА СВОЇМ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА

Нью-Йорк. — В понеділок, 12-го липня ц. р. о год. 8-й вечором керівник Крайового Комітету Демократичної партії Роберт Стравас відкрив тут у найбільшій залі міста Медіссі Сквер Гарден та в приватності понад 3,000 делегатів і приблизно стільки їхніх заступників, гостей, представників преси, радіо і телебачення, 37-му Конвенцію Демократичної партії, яка розпочалася молитвою, церемонією внесення прапора, співом національного гімну і привітальними промовами губернатора стейту Нью-Йорк Кері, посадики міста Абрагама Біма і заступника губернатора Мері Анн Крусак. Всі вони заповідали кінець „років Ніксона-Форда“ та перемогу демократичного кандидата у листопадових виборах. На залі панувала ентузіастична атмосфера єдності, про що говорили в своїх виступах численні промовці. Роберт Стравас заявив, що демократи чекали на подібну конвенцію довгих вісім років, рсків Ніксона - Форда, Кіс-сіджера, Саймона, Мортоні і Ваца. Посадики Бім закинув теперішній Адміністрації, що вона намагалася обити клина між містами й іншою частиною країни, а Нью-Йорк відіграв, що уряд керував державою так „якби наріз був ворогом уряду“. Головні промови однак того вечора вголосили конгресменка Барбара Джордан з Гюстон, Тексас, і сенатор Джон Гленн, коли-

Голова Крайового Комітету Демократичної Партії Роберт С. Стравас відкриває Конвенцію.

шній астронавт з Гаїті. Коли на подіумі появилася конгресменка - муришка Барбара Джордан, багаторічна маса привітала її вставанням з місць та ентузіастичними оплесками і викриками. Це та виступи і інтерв'ю інших делегатів, дозволяють на припущення щодо повного погодження між Картером та чорними делегатами. Численні інтерв'ю робили натиск на Джиммі Картера, щоб він номінував на це становище сенатора Едмунда Маскі з Ті, підтримувала сенатора Мейну. Інші знову, головне велика делегація з Мінесоти Волтера Мондела. У вівторок ще не було відомо, ко-

го саме вибере Картер, але Мондел і Маскі, як виходило з коментарів в пресі, мають великі і однакові шанси.

У вівторок мали радити численні Конвенційні комісії, а вечором довші політичні промови мали вголосити конгресмен Петер В. Родіно, сенатор Джордж Мек-Гверн, сенатор Гюберт Гомфрі, сенатор Едмунд Маскі, губернатор Джордж Воллес та інші. На середу або четвер рано передбачається вибір кандидата на президента ЗСА у виборах 1976 року. Ніхто на Конвенції не сумнівається, що цим кандидатом буде Джиммі Картер.

